

תלמוד בבלי מסכת שבת דף כא עמוד ב תנו רבנן: נר חנוכה מצוה להניחה על פתח ביתו מבחוץ. אם היה דר בעלייה - מניחה בחלון הסמוכה לרשות הרבים. ובשעת הסכנה - מניחה על שלחנו, ודיו.

שולחן ערוך אורח חיים הלכות חנוכה סימן תרעא סעיף ה נר חנוכה מניחו על פתח הסמוך לרשות הרבים (כא) מבחוץ. אם הבית פתוח לרשות הרבים, מניחו על פתחו; (כב) ואם יש חצר לפני הבית, מניחו על * פתח החצר; ואם היה דר בעלייה (כג) שאין לו פתח פתוח לרשות הרבים, מניחו בחלון הסמוך לרשות הרבים; <ג> ובשעת הסכנה שאינו רשאי לקיים המצוה, מניחו על שלחנו ודיו.

חיי אדם חלק ב-ג (הלכות שבת ומועדים) כלל קנד סעיף יב מקום הדלקתה, בזמן הגמרא היה מצותה להדליק בפתח הסמוך לרשות הרבים אם הבית פתוח לרשות הרבים. ואם יש חצר לפני הבית, מניחו על פתח החצר. אך בזמן הזה שאנו דרים בין האומות, מנהגנו להדליק כל אחד בביתו.

ספר אור זרוע חלק ב - הלכות חנוכה סימן שכג והאידנא דליכא סכנה לא ידענא מאי טעמא אין אנו מדליקין בחצירות:

תוספות מסכת ראש השנה דף לב עמוד ב בשעת גזרת המלכות שנו - ואף על פי שבטלה גזרת המלכות לא עבדינן כדמעיקרא אף על גב דזרזינן מקדימין למצות דחיישינן שמא יחזור דבר לקולו

חידושי הריטב"א מסכת שבת דף כא עמוד ב ובשעת הסכנה מניחה על שלחנו. פי' לא סוף דבר סכנת נפשות דא"כ פשיטא דעל מצות עשה לא יהרג וכדאיתא לקמן במכילתין גבי תפילין (מ"ט א' ע"ין שם) וכדכתיבנא במסכת סנהדרין, אלא אפי' סכנת צער או איבה כמו בצרפת, ולכן פרש"י ז"ל כאן דהיינו מפני הפרסיים שלא היו מניחין להדליק נר בשום בית ביום ידוע של אידם וכדאמרינן התם (גיטין י"ז א') [אתא] חברא [שקל] שרגא, ולפיכך היה אומר מורי הרב ז"ל שכשנושב רוח שאי אפשר להדליקה בחוץ מדליקה בפנים בביתו.

ספר העיטור עשרת הדיברות - הלכות חנוכה דף קיד טור ד ובשעת הסכנה מניחו על שלחנו ודיו ואחר שנהגו על הסכנה נהגו

ערוך השולחן אורח חיים סימן תרעא סעיף כד והנה עתה אין אנו מדליקין בחוץ ואף שאין סכנה אצלינו מ"מ כמעט הוא מהנמנעות מפני שבכל המדינות שלנו ימי חנוכה הם ימי סגריר גשם ושלג ורוחות חזקים וא"א להניחם בחוץ אם לא להסגירם בזכויות וכולי האי לא אטרחוהו רבנן ועוד דבזה לא יהיה היכר למצוה כל כך וגם לא בכל המקומות יניחו לעשות כך ולכן כולנו מדליקין בבית

תלמוד בבלי מסכת שבת דף כב עמוד א אמר רבה: נר חנוכה מצוה להניחה בטפח הסמוכה לפתח. והיכא מנח ליה? רב אחא בריה דרבא אמר: מימין, רב שמואל מדפתי אמר: משמאל. והילכתא - משמאל, כדי שתהא נר חנוכה משמאל ומזוזה מימין.

שולחן ערוך אורח חיים הלכות חנוכה סימן תרעא סעיף ז מצוה להניחו (לא) בטפח הסמוך (לב) לפתח משמאל, (לג) כדי שתהא מזוזה מימין ונר חנוכה משמאל; (לד) ואם אין מזוזה בפתח, מניחו מימין; (לה) ואם הניחו בדלת עצמו, יניחנה (לו) ח [ט] <ו> מחציו של כניסה לצד שמאל. הגה: ומיהו בזמן הזה, שכולנו מדליקין בפנים ואין היכר לבני ר"ה כלל, אין לחוש כל כך אם אין מדליקין בטפח הסמוך לפתח; * (לז) ומ"מ המנהג להדליק בטפח הסמוך לפתח כמו בימיהם, (לח) ואין לשנות

משנה ברורה סימן תרעא ס"ק לח ואין לשנות - ומ"מ אם יש לו חלון הסמוך לר"ה [מא] נכון יותר שיניחנה שם [מב] כדי שיהיה היכר לבני ר"ה ויתפרסם הנס אם לא במקום דשכיחא הזיקא ע"ז:

שער הציון סימן תרעא ס"ק מא מגן אברהם ושאר אחרונים:

שער הציון סימן תרעא ס"ק מב אכן אם החלון גבוה מקרקע רשות הרבים למעלה מעשרים אמה ואין היכר לבני רשות הרבים, אז טוב יותר להניח בפתח [פ"ח]:

שולחן ערוך אורח חיים הלכות חנוכה סימן תרעז סעיף א

הגה: (יא) ו <ב> וי"א דבזמן הזה שמדליקים בפנים ממש, ידליק * (יב) ז במקום שאוכל, וכן נהגו (תשובת רשב"א ס' תקמ"ב /תקמ"א/).

תלמוד בבלי מסכת שבת דף כא עמוד ב תנו רבנן: נר חנוכה מצוה להניחה על פתח ביתו מבחוץ.

רש"י מבחוץ - משום פרסומי ניסא, ולא ברשות הרבים אלא בחצרו, שבתיהן היו פתוחין לחצר.

תוספות מצוה להניחה על פתח ביתו מבחוץ - ומיירי דליכא חצר אלא בית עומד סמוך לרה"ר אבל אם יש חצר לפני הבית מצוה להניח על פתח חצר

ביאור הלכה סימן תרעא סעיף ה * פתח החצר - ר"ל ושלא כדעת רש"י דסובר דמניחו על פתח הבית הפתוח לחצר. ובר"ן ובאור זרוע העתיקו כרש"י:

תלמוד בבלי מסכת שבת דף כא עמוד ב תנו רבנן: מצות חנוכה נר איש וביתו. והמהדרין - נר לכל אחד ואחד.

שולחן ערוך אורח חיים הלכות חנוכה סימן תרעא סעיף ב הגה: * (ט) וי"א דכל אחד מבני הבית (י) ידליק (הרמב"ם), וכן [ג] המנהג פשוט;

תלמוד בבלי מסכת שבת דף כג עמוד א אשה ודאי מדליקה, דאמר רבי יהושע בן לוי: נשים חייבות בנר חנוכה, שאף הן היו באותו הנס.

שולחן ערוך אורח חיים הלכות חנוכה סימן תרעה סעיף ג אשה מדלקת נר חנוכה, (י) <ד> שאף היא חייבת בה;

משנה ברורה סימן תרעה ס"ק ט אשה מדלקת - פי' [י] בעד כל בני ביתה. ואפילו איש [יא] יכול לעשות אותה שליח להוציאו [יב] אם עומדין בשעה שמדלקת ושומעין הברכה ובדיעבד אם לא ענו אמן על הברכה ג"כ יצאו [יג] וכן איש מברך לאשה ויוצאת ידי חובתה אם עומדת שם ושומעת הברכה לא בע"א ועיין בתשובת עולת שמואל סימן ק"ה דלדידן שמדליקין כ"א בפ"ע מ"מ אשה אינה צריכה להדליק דהויין רק טפילות לאנשים ואם רוצים להדליק מברכות דהוי כשאר מ"ע שהזמן גרמא דיכולות לברך וכשאינן האיש בבית תדליק האשה דהוי בת חיובא ובברכה

שער הציון סימן תרעה ס"ק י מגן אברהם... עוד יש לומר דכוונתו לאפוקי דלא נפרש דאפילו במקום שהבעל מדליק אשה נמי צריכה להדליק, קא משמע לן דלא צריכה, וכמו שכתבנו לקמיה בשם עולת שמואל, וכן כתבו רש"ל ואליה רבה, דאשתו כגופו דמי ואינה צריכה, אלא דיכולה להדליק בעד כל בני ביתו:

תלמוד בבלי מסכת שבת דף כא עמוד ב מצותה משתשקע החמה עד שתכלה רגל מן השוק.

שולחן ערוך אורח חיים הלכות חנוכה סימן תרעב סעיף א אין מדליקין נר חנוכה קודם שתשקע החמה, אלא * (א) עם א סוף שקיעתה,

משנה ברורה סימן תרעב ס"ק א עם סוף שקיעתה - היינו [א] צאת הכוכבים שאז העם עוברין ושבין ורואין בביתו ואיכא פרסומי ניסא. אכן בע"ש מקדימין וכדלקמן בסי' תרע"ט והנה המחבר סתם כדעת הטור וסייעתו דס"ל דמה שאמר הגמרא דזמן הדלקת נר חנוכה הוא משתשקע החמה היינו סוף שקיעה אבל באמת יש [ב] הרבה ראשונים דס"ל דכונת הגמרא הוא על תחלת שקיעה [ג] שניה והוא בערך רבע שעה מקודם ועיין בביאור הלכה שביארנו דלאותן האנשים הנוהגין להתפלל מעריב בזמנו דהיינו אחר צאת הכוכבים נכון לנהוג כן לכתחלה להדליק קודם מעריב וכ"כ במור וקציעה וכן נהג הגר"א [אכן יטיל בה כ"כ שמן שידלוק חצי שעה אחר צאת הכוכבים] ואם לא הדליק מקודם והגיע זמן צה"כ יקדים להתפלל מעריב דהוא תדיר וגם יש בה מצות ק"ש שהיא דאורייתא [שע"ת] ודע דאפילו הנוהגין תמיד להדליק אחר תפלת ערבית מן הנכון שיכינו עכ"פ השמן בתוך הנרות קודם תפילת ערבית כדי שיהיה מוכן תיכף אחר תפלת ערבית להדליק דאם יעשה הכל אחר תפלת ערבית בודאי יש לחוש שיעבור עיקר זמן הדלקתו והוא חצי שעה מדינא דגמרא:

ביאור הגר"א אין מדליקין כו'. לשון הרמב"ם לבד תיבת סוף שהוסיף המחבר מדברי הטור... וע' במרדכי ספ"ב דשבת שכל דלשון משתשקע מוכח שהוא תחלת השקיעה... וכן עיקר ועמש"ל בסי' רס"א ס"ב בארוכה:

שולחן ערוך אורח חיים הלכות חנוכה סימן תרעז סעיף א אכסנאי (ב) שאין מדליקין עליו בביתו, <א> צריך * (ג) לתת פרוטה לבעל הבית * (ד) להשתתף * עמו א בשמן של נר חנוכה;

משנה ברורה סימן תרעז ס"ק ג וה"ה אם בעה"ב [ט] מקנה לו חלק בשמן במתנה שרי דהוי כמשתתף בפרוטה ומ"מ אם יש לאכסנאי נר [י] נכון יותר להדליק בעצמו:

משנה ברורה סימן תרעז ס"ק יב ודוקא לענין אכסנאי הנ"ל שאין ביתו אצלו או לענין בן הסמוך על שולחן אביו [כ] אבל מי שסועד אצל חברו באקראי ויש לו שם בית באותו העיר צריך לילך לביתו להדליק שם נר חנוכה

שולחן ערוך אורח חיים הלכות חנוכה סימן תרפא סעיף ב

* >א< מדליקין נר חנוכה בבה"כ (ב) א [א] קודם ההבדלה.
הגה: (ג) וכ"ש בביתו שמדליק ואח"כ מבדיל, שהרי כבר הבדיל בבה"כ.

משנה ברורה סימן תרפא ס"ק ג

וכ"ש בביתו וכו' שהרי כבר הבדיל - ר"ל וכבר שמע הבדלה [ג] ודבריו מגומגם דהא לא נתכוין לצאת בהבדלה של ש"ץ ששמע בבהכ"נ. ודע דט"ז ועוד [ד] כמה אחרונים שעומדים בשיטתו פליגי על עיקר דינו של המחבר ורמ"א וס"ל דמצות הבדלה קודמת לנר חנוכה משום דהיא תדירה. ועיין בבה"ל שהבאנו דיש בזה דיעות בין הראשונים וע"כ בבהכ"נ אין לשנות המנהג שנהגו בישראל להדליק מקודם ואח"כ להבדיל ובבית דעביד כמר עביד ודעביד כמר עביד:

שולחן ערוך אורח חיים הלכות חנוכה סימן תרעג סעיף א

(א) כל השמנים והפתילות (ב) א [א] כשרים (ג) לנר חנוכה, >א< ואף על פי שאין השמנים נמשכים אחר הפתילה ואין האור נתלה יפה באותם הפתילות. הגה: ומיהו שמן זית מצוה מן המובחר (מרדכי וכל בו ומהרי"ל), ואם אין שמן זית מצוי מצוה בשמנים שאורן זך ונקי; ונוהגים במדינות אלו להדליק בנר של (ד) שעוה, כי אורן צלול כמו שמן.

משנה ברורה סימן תרעג ס"ק ד

(ד) שעוה - ומ"מ מצוה בשל שמן [ד] טפי מנרות של שעוה דע"י השמן נעשה הנס:

שער הציון סימן תרעג ס"ק ד

(ד) תשובת מהר"י ברונא סימן ל"ט. והנה דעת מהר"ל מפרא"ג בספרו נר מצוה שלא להדליק כלל בנר שעוה וחלב אלא דוקא בשמן מפני שהנס נעשה בשמן, אבל אין נוהגין כוותיה. מחצית השקל: